

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบการจ่ายเงินสงเคราะห์จากกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมีหนังสือ ที่ รง ๐๕๐๕/๘๘๘ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ตามที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างได้ออกระเบียบคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์ อัตราเงินที่จะจ่ายและระยะเวลาการจ่าย พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยข้อ ๗ แห่งระเบียบดังกล่าว กำหนดให้ลูกจ้างมีสิทธิขอรับเงินสงเคราะห์ได้ใน ๒ กรณี คือ (๑) กรณีนายจ้างเลิกจ้าง โดยไม่จ่ายค่าชดเชย โดยพนักงานตรวจแรงงานมีคำสั่งให้นายจ้างจ่ายค่าชดเชยดังกล่าวและคำสั่งนั้น เป็นที่สุด และ (๒) กรณีนายจ้างไม่จ่ายเงินอื่น เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด โดยพนักงานตรวจแรงงาน มีคำสั่งให้นายจ้างจ่ายเงินดังกล่าวและคำสั่งนั้นเป็นที่สุด ซึ่งในทางปฏิบัติพนักงานตรวจแรงงาน จะตรวจสอบข้อเท็จจริงด้วยว่า นายจ้างได้มีการนำคดีไปสู่ศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง ตามมาตรา ๑๒๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่ หากไม่มีการนำคดีไปสู่ศาล คำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานนั้นเป็นที่สุด ลูกจ้างจึงมีสิทธิขอรับเงินสงเคราะห์ได้ แต่หากมีการ นำคดีไปสู่ศาล นายจ้างต้องวางเงินต่อศาลตามจำนวนที่ถึงกำหนดจ่ายตามคำสั่งของพนักงาน ตรวจแรงงานก่อนจึงจะฟ้องคดีได้ เมื่อคดีถึงที่สุดและศาลมีคำพิพากษาให้นายจ้างต้องจ่ายเงิน ให้ลูกจ้าง ลูกจ้างก็จะได้รับเงินที่นายจ้างวางต่อศาล หากศาลพิพากษานายจ้างไม่ต้องจ่ายเงิน ให้ลูกจ้างตามคำสั่งของพนักงานตรวจแรงงาน ลูกจ้างจะไม่มีสิทธิขอรับเงินสงเคราะห์ดังกล่าว การที่ระเบียบดังกล่าวกำหนดให้ลูกจ้างต้องรอให้คำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานเป็นที่สุดก่อน แล้วจึงจะมีสิทธิยื่นคำขอรับเงินสงเคราะห์ได้นั้นเป็นเหตุให้การขอรับเงินสงเคราะห์เป็นไปด้วยความล่าช้า ดังนั้น เพื่อให้ลูกจ้างได้รับการบรรเทาความเดือดร้อนโดยเร็ว คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง จึงมีมติในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๔ ให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน นำประเด็นปัญหาข้อกฎหมายหรือคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง มีอำนาจออกระเบียบกำหนดให้ลูกจ้างมีสิทธิยื่นคำขอรับเงินสงเคราะห์โดยที่คำสั่งของพนักงาน ตรวจแรงงานยังไม่เป็นที่สุด ได้หรือไม่ และหากมีการออกระเบียบดังกล่าวแล้ว ต่อมานายจ้าง ได้นำคดีไปสู่ศาล และศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าลูกจ้างไม่มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ หรือศาลใกล้เคียง ให้นายจ้างและลูกจ้างสามารถตกลงกันได้และศาลมีคำพิพากษตามยอม ทำให้ลูกจ้างไม่มีสิทธิได้รับ เงินสงเคราะห์ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจะเรียกคืนเงินสงเคราะห์ที่จ่ายให้ลูกจ้างไปแล้ว ได้หรือไม่ อย่างไร

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๑๒/๖๒ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมสวัสดิการ และคุ้มครองแรงงาน โดยมีผู้แทนกระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมสวัสดิการ และคุ้มครองแรงงาน) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า การจ่ายเงินสงเคราะห์ จากกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างนั้นเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการ กองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์ อัตราเงินที่จะจ่ายและระยะเวลาการจ่าย พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓๔^๑ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยการจ่ายเงินสงเคราะห์ดังกล่าวไม่อยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๒๕^๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานฯ เนื่องจากการจ่ายเงินจากกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง ตามมาตรา ๑๓๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานฯ เป็นนิติสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่าง กองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างกับลูกจ้าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ลูกจ้าง ซึ่งแตกต่างจากหลักการของมาตรา ๑๒๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานฯ ที่เกิดขึ้น จากการที่นายจ้างฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเกี่ยวกับสิทธิได้รับเงินตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานฯ และลูกจ้างมีความประสงค์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ จึงได้มีการยื่นคำร้อง ต่อพนักงานตรวจแรงงานตามมาตรา ๑๒๓^๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานฯ เพื่อให้ดำเนินการ สอบสวนข้อเท็จจริงและมีคำสั่งตามมาตรา ๑๒๔^๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานฯ

“มาตรา ๑๓๔ การจ่ายเงินจากกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างในกรณีอื่นนอกจากกรณีตามมาตรา ๑๓๓ ให้คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างกำหนดระเบียบการจ่ายเงินสงเคราะห์ อัตราเงินที่จะจ่ายและระยะเวลาการจ่าย โดยพิจารณาจากจำนวนเงินกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างส่วนที่มีใช้เงินที่จะต้องนำไปจ่ายตามมาตรา ๑๓๓

“มาตรา ๑๒๕ เมื่อพนักงานตรวจแรงงานได้มีคำสั่งตามมาตรา ๑๒๔ แล้ว ถ้านายจ้าง ลูกจ้าง หรือทายาทโดยธรรมของลูกจ้างซึ่งถึงแก่ความตายไม่พอใจคำสั่งนั้น ให้ภาคีไปสู่ศาลได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง ในกรณีที่นายจ้าง ลูกจ้าง หรือทายาทโดยธรรมของลูกจ้างซึ่งถึงแก่ความตายไม่ภาคีไปสู่ศาล ภายในกำหนด ให้คำสั่งนั้นเป็นที่สุด

ในกรณีที่นายจ้างเป็นฝ่ายนำคดีไปสู่ศาล นายจ้างต้องวางเงินต่อศาลตามจำนวนที่ถึงกำหนดจ่าย ตามคำสั่งนั้น จึงจะฟ้องคดีได้

เมื่อคดีถึงที่สุดและนายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินจำนวนใดให้แก่ลูกจ้างหรือทายาทโดยธรรม ของลูกจ้างซึ่งถึงแก่ความตาย ให้ศาลมีอำนาจจ่ายเงินที่นายจ้างวางไว้ต่อศาลให้แก่ลูกจ้างหรือทายาทโดยธรรม ของลูกจ้างซึ่งถึงแก่ความตาย หรือกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างในกรณีที่ได้จ่ายเงินตามมาตรา ๑๓๔ ได้ แล้วแต่กรณี

“มาตรา ๑๒๓ ในกรณีที่นายจ้างฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเกี่ยวกับสิทธิได้รับเงินอย่างหนึ่ง อย่างใดตามพระราชบัญญัตินี้และลูกจ้างมีความประสงค์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ลูกจ้างมีสิทธิยื่นคำร้องต่อพนักงานตรวจแรงงานแห่งท้องที่ที่ลูกจ้างทำงานอยู่หรือที่นายจ้างมีภูมิลำเนาอยู่ ตามแบบที่อธิบดีกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

“มาตรา ๑๒๔ เมื่อมีการยื่นคำร้องตามมาตรา ๑๒๓ ให้พนักงานตรวจแรงงานสอบสวน ข้อเท็จจริงและมีคำสั่งภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้อง

ในกรณีที่มีความจำเป็นไม่อาจมีคำสั่งภายในเวลาดังกล่าวได้ ให้พนักงานตรวจแรงงาน ขอขยายเวลาต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายพร้อมด้วยเหตุผล และอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายอาจพิจารณา อนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร แต่ต้องมีระยะเวลาไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดตามวรรคหนึ่ง

เมื่อพนักงานตรวจแรงงานสอบสวนแล้วปรากฏว่าลูกจ้างมีสิทธิได้รับเงินอย่างหนึ่งอย่างใด ที่นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานตรวจแรงงานมีคำสั่งให้นายจ้างจ่ายเงินดังกล่าว ให้แก่ลูกจ้างหรือทายาทโดยธรรมของลูกจ้างซึ่งถึงแก่ความตาย ตามแบบที่อธิบดีกำหนดภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ทราบหรือถือว่าได้ทราบคำสั่ง

(มีต่อหน้าถัดไป)

เมื่อการจ่ายเงินสงเคราะห์จากกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างไม่อยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒๕^๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานฯ ดังนั้น ระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์ อัตราเงินที่จะจ่าย และระยะเวลาการจ่ายที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓๔^๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานฯ จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดยึดโยงกับการดำเนินคดีในชั้นศาลตามมาตรา ๑๒๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานฯ หากคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างพิจารณาแล้ว เห็นว่า ระเบียบคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์ อัตราเงินที่จะจ่ายและระยะเวลาการจ่าย พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างได้กำหนดไว้เดิมมีข้อจำกัดทำให้ไม่สามารถบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ลูกจ้างได้ทันต่อสถานการณ์ตามวัตถุประสงค์ของกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างย่อมสามารถดำเนินการแก้ไขระเบียบคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์ อัตราเงินที่จะจ่ายและระยะเวลาการจ่าย พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้การใช้เงินกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง เป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพได้

อย่างไรก็ตาม หากคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างจะกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์ อัตราเงินที่จะจ่าย และระยะเวลาการจ่ายใหม่ ให้สามารถจ่ายเงินสงเคราะห์ได้โดยไม่ต้องรอให้คำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานเป็นที่สุดหรือไม่ต้องรอให้คดีถึงที่สุด ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว คดีที่นำไปสู่ศาลนั้นอาจเป็นประเด็นที่ไม่เกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์โดยตรง แต่อาจมีข้อเท็จจริงในคดีบางประการที่นำมาเป็นเงื่อนไขในการจ่ายเงินสงเคราะห์เท่านั้น คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างก็ควรพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินสงเคราะห์ในกรณีที่มีข้อเท็จจริงที่ปรากฏในภายหลังว่า ลูกจ้างไม่สมควรได้รับเงินสงเคราะห์จะดำเนินการอย่างไรต่อไปไว้ในระเบียบดังกล่าวให้มีความชัดเจนด้วย

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๖๔

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๔)

ให้นายจ้างจ่ายเงินตามวรรคสามให้แก่ลูกจ้างหรือทายาทโดยธรรมของลูกจ้างซึ่งถึงแก่ความตาย ณ สถานที่ทำงานของลูกจ้าง ในกรณีที่ลูกจ้างหรือทายาทโดยธรรมของลูกจ้างซึ่งถึงแก่ความตายร้องขอให้พนักงานตรวจแรงงานมีอำนาจสั่งให้นายจ้างจ่ายเงินดังกล่าว ณ สำนักงานของพนักงานตรวจแรงงาน หรือสถานที่อื่นตามที่นายจ้าง และลูกจ้างหรือทายาทโดยธรรมของลูกจ้างซึ่งถึงแก่ความตายตกลงกัน

ในกรณีที่ลูกจ้างหรือทายาทโดยธรรมของลูกจ้างซึ่งถึงแก่ความตายไม่มารับเงินดังกล่าว ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พนักงานตรวจแรงงานมีคำสั่ง ให้พนักงานตรวจแรงงานนำส่งเงินนั้นเพื่อเก็บรักษา ในกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างโดยฝากไว้กับธนาคาร ในการนี้ ถ้ามีดอกเบียหรือดอกผลใดเกิดขึ้นเนื่องจากการฝากเงิน ให้ตกเป็นสิทธิแก่ลูกจ้าง หรือทายาทโดยธรรมของลูกจ้างซึ่งถึงแก่ความตายซึ่งมีสิทธิได้รับเงินนั้น

ในกรณีที่พนักงานตรวจแรงงานเห็นว่าลูกจ้างหรือทายาทโดยธรรมของลูกจ้างซึ่งถึงแก่ความตาย ไม่มีสิทธิได้รับเงินตามมาตรา ๑๒๓ ให้พนักงานตรวจแรงงานมีคำสั่งและแจ้งเป็นหนังสือให้นายจ้างและลูกจ้าง หรือทายาทโดยธรรมของลูกจ้างซึ่งถึงแก่ความตายทราบ

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

